

NATURTURIST NORDJYLLAND

NATURTOURIST NORDJÜTLAND

HOME

pdf

Oversigt

Naturlinks

Turistlinks

Søg

Mail

Livø

Vesthimmerlands Kommune

Afstand Aalborg - Rønbjerg 57 km. Færgе

Rønbjerg - Livø 20 min. (sejler 16/4 - 17/10)

Statsejet fredet område ca. 320 ha. Øen forvaltes af Naturstyrelsen Aalborg.

Livø's landbrug drives økologisk.

Landskab og geologi

Livø er en moræneø, skubbet op under sidste istid fra bunden af Løgstør bredning af en isstrøm fra NØ. Øens højeste del (43 m. o. h.) er bygget op af store flager af materiale, der er skubbet ind over hinanden. I kystklinterne mod NV kan man tydeligt studere lagene, og på øen kan flagestrukturen opleves som en række NV-SØ-gående dalstrøg. I kystklinterne kan man se, at flagerne består af forskellige istidsaflejringer, der kan dateres til sidste istid, både velsorterede smeltevandslag og usorterede morænelag. Mellem istidslagene forekommer dog lag af moler og plastisk ler fra tertiærtiden, som isen også har hentet fra fjordens bund. Især det plastiske ler medfører imponerende udskridninger og udflydninger på NV-kysten.

Kysten mod NV og V er præget af havets stadige nedbrydning, hvorimod landet Ø og S for øens høje centrale del er nyt marint forland - en bred strandvoldsslette opbygget siden istiden. Strandvoldssletten fortsætter mod SØ i den 3,5 km lange odde, Liv Tap. Materialer, som havet nedbryder af kysten mod NV, føres Ø og V om øen, og da transporten er nogenlunde lige stor begge veje, bliver Liv Tap lige - et skoleksempel på en "retodde". Gamle kort viser, at Liv Tap er vokset næsten 2 km siden 1880.

Ege - Hasselskoven på Livø er grøn og frodig med en rig bundvegetation og et mylder af småfugle. De mange gamle træer begunstiger især hulerugende fugle som spætter og mejser.

Plantelivet

Den nordlige skovklædte del af Livø består især mod vest af en egeblandingsskov, domineret af eg og hassel, men også med elm, bævreasp, røn og hylde med ask og el på fugtige partier. Mange af egene i skoven er op til 300 år gamle. Skoven menes at være rester af den egeblandingsskov, som var dominerende i Danmark fra stenalderen helt op til omkring 1300-tallet, hvor bøgen, især på de gode jorde, efterhånden blev den almindeligste træart. Egeblandingsskove er bevaret enkelte steder, i Nordjylland kan den opleves bl.a. på [Lovns](#) og i [Lundby Krat](#). I modsætning til en bøgeskov slipper egeskoven meget lys ned til skovbunden, som er frodig og grøn, næsten urskovspræget med bregner og lianer (kaprifolieranker og vedbend). På øens hyldebuske findes mængder af den gode spisesvamp judasøre, begunstiget af det fugtige fjordklima.

Nord for skoven findes rester af en hede, som tidligere dækkede et 5 gange så stort areal, nu tilplantet med overvejende nåleskov. Heden har en fin bevoksning af enebær og

Udsigten fra egeskovens skovbryn mod syd ud over markerne på øens laveste del. Liv Tap ses som en lys stribe ud i fjorden. Odde er meget følsom overfor ændringer i strøm og vind, hvorfor dens form stadig skifter. Af hensyn til områdets mange sæler er Liv Tap et vildtreservat uden adgang.

Dyrelivet

Livø er især kendt for sine sæler og sine dådyr. De spættede sæler holder trofast til på Liv Tap og på nogle små rev i farvandet mellem Livø og Mors. Her hviler de, og her opfostrer de deres unger i juli - august. Både fra Rønbjerg Havn og fra Fur arrangeres "sælsafari" til farvandet ved Livø.

Livøs dådyr lever frit på øen og er naturligt sky. Dådyret stammer oprindeligt fra Lilleasien og er af fønikerne og romerne blevet udbredt til det vestlige middelhavsområde og Europa. Man mener det er kommet til Danmark omkring 1100, indført som jagtvildt og udsat på en række øer, ligesom godser og klostre har holdt det i dyrehaver. Man ved ikke hvor længe, der har været dåvildt på Livø, som tidligere har tilhørt Vitskøl Kloster. Måske har bestanden i perioder været næsten udryddet. Det er kendt, at der for ca. 100 år siden udsattes 3 dåer og en hjort, ligesom bestanden i nyere tid er blevet styrket med dyr fra Jægersborg Dyrehave. Livø har tillige en pæn råvildtbestand. Statsskovdistriktet bortskyder et antal då- og rådyr hvert år for at holde bestanden på et acceptabelt niveau.

rummer alle lynghedens karakteristiske dværgbuske: Hedelyng, revling, tyttebær, blåbær m.fl. Heden går mod nord over i tætte enebærkrat på kystskrænten. Små kilder vælder frem på skrænten og føder en rig vådbundsflora.

Ved Louisehøj på øens forblæste NV-kyst findes der tætte krat, domineret af slåen, med indslag af ene, havtorn, hyld og pil. Den urolige jordbund med skred og udflydende plastisk ler og den kraftige vindpåvirkning bevirker, at kun disse buske kan trives her. Kystkrattet er en af de få naturtyper, som ikke med tiden vil springe i skov.

Livøs østkyst nord og syd for havnen er præget af en strandvoldsllette med strandoverdrev domineret af græsser med ene, hyld og vilde roser.

Kulturhistorie

Livø har været beboet siden stenalderen. Øen har fra gammel tid tilhørt kongen. Valdemar den Store forærede øen til Vitskøl Kloster i 1150, og klosteret og det senere gods ejede øen til 1850. Øen blev drevet af fæstebønder. Egeskoven, der i middelalderen dækkede over halvdelen af øen, blev især brugt til at holde svin. I 1600-tallet kunne skoven føde flere hundrede svin "på olden". Udnyttelsen af skoven tog imidlertid til, skoven leverede brænde, tømmer og kæppe til gærder og var overgræsset af både kreaturer og svin. I 1805 var det slut, da den danske fredskovsforordning indførtes - skoven blev beskyttet som fredskov og græsningen ophørte. Fra den tid stammer diget, der omkranser egeskoven mod vest og syd. Diget holdt dyrene af skoven. På det tidspunkt var skoven svundet ind til kun at dække ca. 10% af øen. De op til 300 år gamle forkrøblede ege med mange stammer bærer således stadig arene af fordums rovdrift.

Efter 1850 blev øen solgt, og en række

Om sommeren færdes dådyrene adskilt. Hunddyrene - dåerne - føder deres kalve i de tætte krat på NV-siden af øen, hvor de sammen med kalvene fører en skjult tilværelse. Der er meget større chance for at se hjortene, der meget ofte færdes i en flok - en rudel - på markerne S og V for skoven. Med en almindelig håndkikkert kan man iagttage de smukke dyr, hvis gevir om sommeren stadig er i bast.

Den meget sjældne og smukke plante strandhornskulpe findes på strandvoldene på Livø og ellers kun enkelte andre steder i Limfjordsområdet, bl.a. langs Frederik VII's kanal. Planten er i familie med valmue.

Information

Naturstyrelsen har udgivet en folder for Livø. Folderen findes på [internettet](#), hvor Livø også har sin egen [hjemmeside](#). Færgetider på [www.miniline.dk](#)

initiativer blev forsøgt for at gøre øen rentabel. Svenske stenhuggere blev ansat for at hugge kystens sten til skærver, franske teglværksarbejdere forsøgte at udnytte det plastiske ler og på nordspidsen lå fra 1840 en kgl. privilligeret kro "De sejlfarendes kro", der prøvede at leve af de forbisejlende. Livø By, som den ligger i dag blev grundlagt i denne tid som en arbejderby.

I perioden 1911 til 1970 var Livø en veritabel fangeø. Øen tilhørte "Den Kellerske Åndssvageanstalt" og blev brugt som internat for 100 evnesvage mandlige kriminelle, der var beskæftiget ved landbrug, skovbrug og gartneri. Flere af bygningerne, der i dag bruges som feriecenter, stammer fra åndssvageanstaltens tid. Adskillige af de anbragte omkom under flugt fra denne danske "fangeø".

Læs mere om kulturhistorien i Nordjylland. Få historierne sat ind i en sammenhæng. Naturturist byder dig velkommen på www.kulturhistorien.dk

Et af de forkrøblede, 300 år gamle egetræer på Livø, præget af en opvækst med konstant nedbidning fra kreaturer og muligvis stævning. Stævning var almindelig især i bønderskovene før 1805. Træerne blev fældede hver 30.-40. år, både for at give tømmer og brænde og for at skabe lys til skovbundens græs og urter, som blev udnyttet til hø eller græsning. Træerne skød så igen fra stubben, ofte med mange stammer.

© Naturturist

Sidst opdateret 23.09.2011